

Raadsinformatiebrief

GEMEENTEBESTUUR

onderwerp stand van zaken grensoverschrijdende en
Europese samenwerking
RIB nummer 2020 127
collegevergadering d.d. 27 oktober 2020
programma Grenzeloos Venlo
portefeuillehouder A. Roest

ons kenmerk 1695346
team RGBAMO
steller L. Schouten/D. Brouwer
doorkiesnummer +31 77 3599620
e-mail l.schouten@venlo.nl
datum 27 oktober 2020
bijlage(n) 1
datum verzonden

28 OKT. 2020

Informatie voor de raad (voor kennisgeving)

Met deze RIB informeren wij u over de ontwikkelingen in het programma Grenzeloos Venlo. We geven daarmee invulling aan het raadsbesluit 2017- 62, de toekomst van grensoverschrijdende samenwerking. Het besluit gaat onder meer over een jaarlijkse rapportageplicht aan uw raad. In deze RIB is een overzicht verwerkt van de Europese subsidies van de afgelopen jaren, dat tijdens de begrotingsbehandeling 2019 is toegezegd. Deze RIB geeft daarnaast ook inzicht in de meerwaarde van de grensoverschrijdende samenwerking als onderdeel van het programma Grenzeloos Venlo.

Burgemeester en wethouders van Venlo
de secretaris

Twan Beurskens

de burgemeester

Antoin Scholten

Raadsinformatiebrief

Samenvatting (Verplicht, maximaal een half A4)

Met deze RIB informeren wij conform uw raadsbesluit 2017- 62 (de toekomst van grensoverschrijdende samenwerking) over de ontwikkelingen van de grensoverschrijdende samenwerking. We geven tevens invulling aan de toezegging uit de begrotingsbehandeling 2019 met een overzicht van de Europese subsidies van de afgelopen jaren voor Venlo. Verder gaan we in op de meerwaarde van de grensoverschrijdende samenwerking voor Venlo.

De relevante ontwikkelingen van de afgelopen periode beschrijven we aan de hand van de drie uitgewerkte programmalijnen in het programma Grenzeloos Venlo:

- Regionale samenwerking,
- Duitslandagenda,
- Public Affairs en derde geldstromen.

In het onderdeel regionale samenwerking besteden we aandacht aan de totstandkoming van de Regiodeal Noord Limburg.

Het onderdeel Duitslandagenda gaat over de zich steeds verder ontwikkelende relatie met onze Duitse burens, de veranderingen die daar op komst zijn door de gemeenteraadsverkiezingen in september 2020 en de gestarte projecten.

Het onderdeel Public Affairs en derde geldstromen gaat in op het belang van netwerkontwikkeling en –onderhoud, de positie van de gemeente Venlo in Nederland en Europa en de financiële middelen die de gemeente heeft kunnen binnenhalen door actief in te zetten op relatie met samenwerkingspartners en te werken aan het ons profiel bij hogere overheden. In dit onderdeel geven we ook invulling aan de toezegging gedaan tijdens de begrotingsbehandeling 2019 om een overzicht te verstrekken over de verworven Europese middelen in de afgelopen jaren.

Met het punt overigens geven we inzicht in de rol en het belang van (eu-)regionale en internationale samenwerking met een doorkijk naar de komende jaren.

Bijlagen

Nr.	Naam	Datum
1.
2.
3.
4.
5.

Onderbouwing

Algemene toelichting

1. **Wat is de kernopgave** (Wat wordt voorgelegd aan de raad?)

Met deze RIB geven we u een overzicht van de ontwikkelingen bij het programma Grenzeloos Venlo. We besteden aandacht aan de regionale samenwerking, de ontwikkeling van de grensoverschrijdende samenwerking, de inspanningen op het gebied van de Public Affairs en de Europese middelen die naar de gemeente zijn gevloeid.

2. **Waarom?** (Wat is het doel van de raadsinformatiebrief?)

Eind 2018 heeft u besloten tot de vorming van een zestal programma's waaronder het programma Grenzeloos Venlo. In dit programma zijn drie programmaliijnen uitgewerkt die allen bijdragen aan het versterken van de positie van Venlo, (Eu-)regionaal, nationaal en Europees. In het raadsbesluit 2017-62, de toekomst van grensoverschrijdende samenwerking, heeft u ons om een jaarlijkse rapportage over de voortgang gevraagd. Met deze RIB voldoen we aan die informatieverplichting.

3. **De informatie**

In deze paragraaf bespreken we kort de voortgang aan de hand van de drie programmaliijnen uit het programma Grenzeloos Venlo: regionale samenwerking, de Duitslandagenda en Public Affairs en derde Geldstromen. In het onderdeel overige gaan we tevens in op de meerwaarde van grensoverschrijdende samenwerking.

Algemeen.

Het lijkt bijna vanzelfsprekend om te leven in een vrijwel grenzeloze omgeving. Dit jaar is het dertig jaar geleden dat de beide Duitslanden herenigd werden en er een einde kwam aan het IJzeren Gordijn. Hoe belangrijk de bewegingsvrijheid over en weer van de grens is, werd duidelijk toen als gevolg van de Covid-19 Pandemie er een dreiging over het sluiten van de grenzen ontstond. Het openhouden van de grenzen was voor de Venlose economie en voor de inwoners van groot belang. Venlo leeft grotendeels van de verbindingen met de omgeving. We hebben de impact van het virus op onze samenleving nadrukkelijk gevoeld. Samenwerking met alle relevante partners is in de huidige tijd van belang om de grote opgaven het hoofd te kunnen beiden.

Regionale samenwerking

Regiovisie

Venlo is gebaat bij een sterke regionale samenwerking. Veel regionale opgaven zijn voor de gemeenten in Noord-Limburg hetzelfde. Venlo heeft grotendeels hetzelfde profiel als de regio. We hebben een stedelijke centrum en landelijke gelegen dorpen, we hebben overlappende economische belangen (logistiek, agrofood, maakindustrie, toerisme en leisure) en hebben ook sociaal gezien regionaal complementaire opgaven. Door regionaal samen te werken zijn we in staat om meer massa te maken en daardoor meer invloed uit te oefenen bij andere partijen zoals de provincie, het Rijk en Europa.

De gemeente Venlo heeft als grootste gemeente een aanzienlijke inbreng gehad in de totstandkoming van de regiovisie. Met recht kan worden gesteld dat de visie en het bijbehorende uitvoeringsprogramma bijdragen aan de lokale ambities van Venlo.

Raadsinformatiebrief - onderbouwing

In de strategische visie heeft de regio Noord-Limburg gekozen voor één nadrukkelijke ambitie: het zijn van de gezondste regio. Een voor de hand liggende ambitie, in een regio met een sterke focus op voedsel en innovatie, maar ook op leisure, natuur en vitale gemeenschappen. Gezondheid is de verbindende schakel tussen de economische en sociaal maatschappelijke activiteiten van de regio.

Deze ambitie wordt gedragen door zes pijlers:

1. Gezond ondernemen: Ondernemen en Innoveren
2. Gezond zijn en gezond blijven: Vitaal en Gezond
3. Gezond leven: Toerisme en Leisure
4. Gezonde leefomgeving: Landelijk gebied
5. Gezond verbinden: Mobiliteit en Logistiek
6. Gezond leefklimaat: Energie en klimaat

Regiodeal

Op 13 juli 2020 werd Regiodeal Noord Limburg ondertekend door de regiogemeenten, de provincie Limburg en het rijk. De laatste stelt tot eind 2022 een bedrag van €17,5 miljoen voor regionale ontwikkelingen beschikbaar. De regiodeal is uitgewerkt in 5 thema's die ook aansluiten bij de strategische visie:

1. Future farming
2. Vitaal en Gezond
3. Talent aantrekken en behouden
4. Veilige en leefbare omgeving
5. Grensoverschrijdende samenwerking

Alle elementen kennen voor de verdere en succesvolle uitwerking grensoverschrijdende componenten. Dat geldt in het bijzonder voor het thema grensoverschrijdende samenwerking met de uitwerking van een proeftuin euregionale economie in het kader van het Interbestuurlijk Programma (IBP) en de uitwerking van een concept voor de duurzaamheidsfaculteit.

De beschikbaar gestelde rijksmiddelen zijn een impuls voor de verschillende ontwikkelingen binnen de genoemde thema's. De regiogemeenten moeten samen eenzelfde bedrag beschikbaar stellen. Deze middelen kunnen verder worden aangevuld met gelden uit de Investeringsagenda Noord Limburg en middelen voor grensoverschrijdende samenwerking van de provincie Limburg. Het nieuwe meerjaren financieel kader van Europa biedt daarnaast mogelijkheden voor Europese subsidies. Daardoor ontstaat een mogelijkheid voor investeringen ter grootte van ca. 80 miljoen € voor de regio Venlo.

De Duitslandagenda (grensoverschrijdende samenwerking)

Gemeenteraadsverkiezingen (Kommunalwahlen)

Op 13 en 27 september 2020 vonden in NRW de gemeenteraadsverkiezingen plaats. Het waren tevens verkiezingen voor de (Ober-)Bürgermeister de Kreistage (de verplichte samenwerkingsverbanden van de kleinere gemeenten en steden), de Landräte en voor de grote steden de Bezirksvertretungen. In de steden Düsseldorf en Mönchengladbach zullen in november nieuwe Oberbürgermeister met hun taak beginnen. Daarnaast beginnen nieuwe burgemeesters in de gemeenten Straelen en Nettetal. In de overige gemeenten, steden en de Kreis Viersen blijven de huidige bestuurders aan. Ze krijgen allemaal wel te maken met andere verhoudingen in de gemeenteraden. De contacten met de Duitse

bestuurders zullen we verder onderhouden. Met de nieuwe bestuurders willen we na hun aantreden contact opnemen om hun wensen en behoefte tot samenwerking te sonderen.

euregio rijn-maas-noord

Bij de euregio rijn-maas-noord begon mw. Maike Hajjoubi begin maart als directeur. Zij is de opvolger van Andy Dritty, die gedeputeerde bij de provincie Limburg werd.

Voor de ontwikkeling van het Duitsland-Nederlandse Huis is in februari 2020 een subsidie verstrekt aan de Bibliotheek Venlo, die nu voortvarend het inhoudelijke programma zal uitwerken. Enkele leden van de raads werkgroep de grens zijn hier intensief bij betrokken. Daarnaast is in het kader van het INTERREG People to People programma een subsidie verleend voor een Studium Generale, een project gericht op het vermeerderen van de kennis over de overeenkomsten en verschillen van de beide kanten van de grens.

Eind 2020 stopt het huidige INTERREG V Programma. Dit programma is gekoppeld aan het Meerjaren financieel kader van de Europese Commissie. Het nieuwe kader is in voorbereiding. Het wordt naar verwachting in 2022 operationeel. Dan zullen ook nieuwe financiële middelen voor Europese projecten beschikbaar komen. 2021 kan worden beschouwd als een overgangsjaar.

Interbestuurlijk Programma (IBP)

Venlo is een van de vier proeftuinen op het gebied van regionale economische ontwikkelingen in het kader van het eerder genoemde Interbestuurlijk programma IBP. In deze proeftuin wordt in het bijzonder aandacht besteed aan de grensligging van de stad en de regio en de potentie van een gezamenlijke grensoverschrijdende economische agenda. In het project werken Venlo en Krefeld heel nauw samen als de verantwoordelijke partners aan twee zijden van de grens. Onderzoek van het planbureau voor de leefomgeving heeft duidelijk gemaakt, dat bij succesvolle regio's het beleid zich richt op de factoren die belangrijk zijn voor groei en innovatie en op het creëren van aantrekkelijke plaatsen om te wonen en te werken. Met andere woorden: de overheid zit niet direct aan de verdienende knoppen, maar schept met goed en consistent beleid wel de randvoorwaarden om optimaal te kunnen ondernemen.

Voor Venlo is de grensregio (zowel de Nederlandse als de Duitse zijde) van belang voor de ontwikkeling van de Venlose brede welvaart. De vele Duitse bezoekers dragen bij aan de werkgelegenheid en het inkomen van de inwoners, een inkomen dat overigens niet alleen in de eigen stad wordt besteed, maar ook in de buurgemeenten in Duitsland.

Public Affairs en subsidieverwerving

Naast het regulier in contact zijn met andere overheden op provinciaal, nationaal en Europees niveau wordt hard gewerkt aan het leveren van input op diverse terreinen zoals:

- Begeleidingsgroep Regionale innovatie Strategie 3 (Afwegingskader Europees Fonds Regionale Ontwikkeling). Dit wordt weer verder uitgewerkt in subsidieprogramma's waar Venlo gebruik kan maken.
- Trans Europees Transport Network. Deze verordening is van belang voor Europese financiering onder programma Connecting Europe Facilities (CEF middelen die succesvol zijn aangevraagd voor truckparking en Vierpaardjes) en de havenontwikkeling.
- EGTC Rhine Alpine (samenwerking en belangenbehartiging).
- Operationeel Programma Zuid Nederland (OP ZUID).
- Project Grensraking (onderzoek naar juiste plaats in de Atlas voor gemeenten).

Raadsinformatiebrief - onderbouwing

- Energie ohne Grenzen (nieuw Europees project in voorbereiding).
- Grenspark Maas-Swalm-Nette (samenwerking op gebied van natuur).

In onderstaand overzicht wordt inzage gegeven in de middelen uit Europese Fondsen die grenzeloze samenwerking heeft opgeleverd. De middelen hebben betrekking op de huidige Europese begrotingsperiode 2014-2020.

	Begroting gemeente	Spin-off Venlo	Spin-off (EU)regio
Goedgekeurd en toegekend	7.641.155	5.589.558	4.345.138
Goedgekeurd maar nog in onderhandelingsfase contract met Brussel	2.720.489	1.431.598	5.269.175
	10.361.644	7.021.156	9.614.313
Ingediend (nog ter beoordeling)	589.500	169.050	

Het eerste bedrag (begroting gemeente) heeft betrekking op Europese subsidiemiddelen die zijn geland in de begroting van de gemeente Venlo. Dit zijn projecten die door de gemeente Venlo zijn aangevraagd als hoofdaanvrager of waarbij de gemeente Venlo projectpartner is.

Het tweede bedrag (spin-off Venlo) heeft betrekking op de middelen uit aanvragen waar de gemeente Venlo als projectpartner of hoofdaanvrager betrokken is en die worden uitgegeven op Venloos grondgebied (door samenwerking partners zoals bijvoorbeeld ProRail) of waarbij de begunstigde partij uit Venlo komt (bijvoorbeeld projecten met kennisinstellingen).

Het derde bedrag (spin-off Euregio) heeft betrekking op middelen uit aanvragen waar de gemeente Venlo als projectpartner of hoofdaanvrager bij betrokken is en die ten goede komen aan partijen binnen de euregio rijn-maas-noord (anders dan Venlose partijen of de gemeente Venlo).

Cumulatief komt dit op een waarde van € 26.997.113 neer van Europese subsidies in projecten waar de gemeente Venlo bij betrokken is in de huidige Europese programma periode 2014-2020.

Overige

De grote maatschappelijke opgaven van de Europese Unie en de Verenigde Naties, neer gelegd in de Green Deal en de Sustainable Development Goals zijn niet binnen de territoriale beperkte gebieden op te lossen maar vragen om grensoverschrijdende samenwerking om in functionele eenheden te komen tot passende maatregelen. Voor een stad als Venlo is het van belang om dat ook samen met de Duitse partners op te pakken.

De gezamenlijke Werkgroep Krefeld Venlo maakt het mogelijk op een andere manier in Duitsland te acteren. Er is immers een steunpunt aan de andere kant van de grens. Naast samenwerking met onze directe Duitse burens zoeken we deze samenwerking ook op grotere schaal binnen Europa wanneer dit past bij onze opgave in relatie tot beleidsprogramma's en daarvan afgeleide subsidieprogramma's. Dit vraagt om een goed netwerk bij relevante actoren in Brussel en goed netwerk/profiel bij samenwerkingspartners.

We zien momenteel al een aantal grensoverschrijdende ontwikkelingen die voor de toekomst een perspectief schetsen. Daardoor kunnen we tijdig reageren, waardoor onze positie versterkt wordt. Pas in de achteruitkijkspiegel over een groot aantal jaren kunnen deze ontwikkelingen echt worden gewaardeerd. De moed van anderen in het verleden heeft laten zien wat het de stad en de regio oplevert als je durft te investeren.

Een onderzoek van het Planbureau voor de Leefomgeving naar succesvolle regio's (stedelijke regio's als motoren van economische groei) heeft laten zien, dat regio's die bereid zijn te investeren in beleid en netwerken zich steeds meer als sterke regio's profileren en daarmee de brede welvaart van de inwoners bevorderen. Onze netwerken in de provincie, in de (grens-)regio, in Den Haag en in de Europese Unie stellen ons in staat om aan beide kanten van de grens beleid te beïnvloeden. Samen met andere Europese partners kunnen we deelnemen in grote projecten en ontwikkelingen en daarmee ook andere bronnen aanboren dan alleen maar via de INTERREG middelen. We kunnen profiteren van wat beide kanten van de grens te bieden hebben.

Andere niet-overheden beginnen daar gebruik van te maken en ook hun activiteiten dragen bij aan de brede welvaart voor de Venlose inwoners. Dat zijn eveneens ontwikkelingen die pas op langere termijn hun effect zullen hebben en zich onder andere kunnen uiten in de kwaliteit van leven, het voorzieningenniveau en de sociale en fysieke infrastructuur.

De huidige opgaven voor de stad, gekoppeld aan de randvoorwaarden van de Sustainable Global Goals en de Green Deal van de Europese commissie, met accenten op het gebied van energie, reststromen, werk, veiligheid, gezondheid, transport, cultuur, onderwijs, voedsel, kunnen alleen maar succesvol zijn bij een grensoverschrijdende aanpak. Dat geldt voor een open economie als de Nederlandse en een grensstad als Venlo in het bijzonder.

4. Historische paragraaf (Wat is de geschiedenis van dit dossier?)

Raadsbesluit 2017-62, de toekomst van grensoverschrijdende samenwerking.

Raadsinformatiebrief 2018-116, stand van zaken grensoverschrijdende samenwerking.

Raadsinformatiebrief 2019-117, stand van zaken grensoverschrijdende samenwerking.

5. Relatie met programma

Grenzeloos Venlo.

6. Vervolprocedure voor de raad

Wij zullen u regelmatig over de voortgang bij dit programma informeren.